1946 04 23 · Lietuvos partizanų vadų suvažiavimo deklaracija

Laikraštis „Laisvės varpas“, 1946 m. gegužės 5 d., Nr. 6 (8) (LGGRTC virtuali paroda) · lietuvių kalba

Dokumento skeną galima pamatyti LGGRTC virtualioje parodoje „Aš iš savo žemės nė žingsnio“: virtualios-parodos.lt/kazimieraitis/#section-38. Šiame faile – iššifruotas tekstas ir vertimai.

Apie dokumentą

Lietuvos partizanų vadų suvažiavimo 1946 m. balandžio 23 d. deklaracija, išspausdinta A apygardos štabo leidinio „Laisvės varpas“ 1946 m. gegužės 5 d. numeryje Nr. 6 (8). Tai pirmoji Lietuvos partizanų vadų politinė deklaracija: joje skelbiami principai, pagal kuriuos atkurta Lietuva turėtų tvarkytis – laisva demokratinė santvarka, suverenitetas tautai, laisvi Seimo rinkimai. Deklaraciją priėmė Pietų Lietuvos partizanų vadai, kuriems vadovauti tą dieną išrinktas Juozas Vitkus-Kazimieraitis, o „Laisvės varpą“ leido jo štabas. Jos principai vėliau pakartoti 1949 m. vasario 16 d. LLKS Tarybos deklaracijoje.

Iššifruotas tekstas · lietuvių k.

II metai 1946 m. gegužės mėn. 5 d. Nr. 6(8)
LAISVĖS VARPAS
LEIDŽIA LIETUVOS PARTIZANŲ A. APYGARDOS ŠTABAS

Lietuvos Partizanų Vadų suvažiavimo
d e k l a r a c i j a

1946 metų balandžio mėnesio 23 dieną Lietuvos partizanų vadai, paėmę vadovauti lietuvių tautos kovoms bolševikų išplėštai nepriklausomybei atstatyti ir vadovaudamiesi tautos valia, pripažino esant būtina paskelbti lietuvių tautai ir kitoms tautoms bei užsienio valstybėms principus, pagal kuriuos atstatytoji Lietuva turėtų ateityje tvarkytis ir kuriuos Lietuvos ginkluotieji partizanai, visos tautos padedami, saugos ir visomis priemonėmis rems.

1. Lietuvos valstybinė santvarka – laisva demokratinė.
2. Suvereninė Lietuvos valdžia priklauso tautai.
3. Lietuvos valdymas vykdomas per laisvais demokratiniais rinkimais išrinktą seimą ir jo sudarytą vyriausybę.
4. Seimo rinkimai pravedami laisvais demokratiniais principais, tiesioginiu, slaptu, visuotiniu balsavimu, – proporcinė rinkimų sistema, balsuojant ne už sąrašus, bet už partijų ar sąjungų išstatytus atskirus kandidatus.
5. Seimo atstovai atsakingi ne prieš partijos vadovybę, bet prieš savo rinkikus.
6. Krašto vidaus statutą bei reformų reikalą ir ryšius su užsienio valstybėmis išsprendžia seimas, vadovaudamasis tautos daugumos pareikšta valia, priimdamas dėmesin išmintingus mažumos pageidavimus ir derindamasis su Suvienytųjų Nacijų pareikštais principais.
7. Lietuvos Komunistų Partija negali būti pripažinta teisine partija, nes jos siekimai nedemokratiniai, bet diktatūriniai ir ji, klausydama lietuvių tautai svetimos Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos ir vyriausybės, prisidėjo prie lietuvių tautos nepriklausomybės atėmimo ir tapo dešimčių tūkstančių geriausiųjų Lietuvos sūnų nužudymo bei ištrėmimo kaltininke.
Pastarasis Lietuvos partizanų nusistatymas galėtų būti atšauktas tik su sąlyga, jei Lietuvos Komunistų Partija viešai pareikštų atsisakanti nuo diktatūrinio ir revoliucinio principo ir priklausomybės svetimai valstybei. Be to, dar savo kaltę tautai išpirktų, paveikdama Sovietų Sąjungą, kad ši:
a) taikingu keliu išvestų iš Lietuvos visas Sovietų Sąjungos ginkluotąsias tiek karines, tiek vidaus apsaugos pajėgas;
b) tuoj paleistų visus politiniais sumetimais suimtuosius, pasmerktuosius ir ištremtuosius;
c) pripažintų Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto sudarytąją laikinąją Lietuvos Vyriausybę;

8. Lietuvos partizanų vadų suvažiavimas visomis išgalėmis remia Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pastangas atkurti sutrukdytą Lietuvos nepriklausomybę.

Lietuvos partizanų vadai, paskelbdami šią deklaraciją, kreipiasi į lietuvių tautą ir toliau dar uoliau remti partizanų pastangas kuo greičiau atstatyti Lietuvos nepriklausomybę.

Parašai

Vertimas į anglų k. · English translation

The declaration of the meeting of Lithuanian partisan commanders of 23 April 1946, printed in “Laisvės varpas” (“The Bell of Freedom”), the publication of the A District staff, No. 6 (8), 5 May 1946. It is the first political declaration of the Lithuanian partisan commanders, setting out the principles on which a restored Lithuania should be governed: a free democratic system, sovereignty belonging to the nation, freely elected parliament. It was adopted by the Southern Lithuania partisan commanders, who that day elected Juozas Vitkus-Kazimieraitis as their leader; “Laisvės varpas” was published by his staff. Its principles were later repeated in the declaration of the Council of the Movement of the Struggle for the Freedom of Lithuania of 16 February 1949.

Year II 5 May 1946 No. 6(8)
LAISVĖS VARPAS (THE BELL OF FREEDOM)
PUBLISHED BY THE STAFF OF THE A DISTRICT OF THE LITHUANIAN PARTISANS

Declaration of the Meeting of Lithuanian Partisan Commanders

On 23 April 1946 the commanders of the Lithuanian partisans, having taken up the leadership of the Lithuanian nation’s struggle to restore the independence seized by the Bolsheviks, and guided by the will of the nation, recognised it as necessary to proclaim to the Lithuanian nation, to other nations and to foreign states the principles on which a restored Lithuania should be governed in the future and which the armed partisans of Lithuania, with the help of the whole nation, will protect and support by all means.

1. The state system of Lithuania is free and democratic.
2. Sovereign power in Lithuania belongs to the nation.
3. Lithuania is governed through a Seimas elected in free democratic elections and the government formed by it.
4. Elections to the Seimas are held on free democratic principles, by direct, secret and universal ballot – a proportional electoral system, voting not for lists but for individual candidates nominated by parties or unions.
5. Members of the Seimas are accountable not to party leadership but to their voters.
6. The internal statute of the country, matters of reform and relations with foreign states are decided by the Seimas, guided by the will expressed by the majority of the nation, taking into account the wise wishes of the minority and in harmony with the principles declared by the United Nations.
7. The Communist Party of Lithuania cannot be recognised as a legal party, because its aims are not democratic but dictatorial, and, obeying the Communist Party and government of the Soviet Union, alien to the Lithuanian nation, it helped to take away the independence of the Lithuanian nation and became guilty of the murder and deportation of tens of thousands of Lithuania’s best sons.
This position of the Lithuanian partisans could be revoked only on condition that the Communist Party of Lithuania publicly declared that it renounces the dictatorial and revolutionary principle and dependence on a foreign state. In addition, it would have to atone for its guilt before the nation by influencing the Soviet Union to:
a) peacefully withdraw from Lithuania all the armed forces of the Soviet Union, both military and internal security forces;
b) immediately release all those arrested, sentenced and deported for political reasons;
c) recognise the provisional Government of Lithuania formed by the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania;
8. The meeting of Lithuanian partisan commanders supports with all its strength the efforts of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania to restore the interrupted independence of Lithuania.

In proclaiming this declaration, the commanders of the Lithuanian partisans call on the Lithuanian nation to support the partisans' efforts even more zealously, so that Lithuania's independence may be restored as soon as possible.

Signatures

Pastabos

• Perrašyta iš „Laisvės varpo“ puslapio nuotraukos LGGRTC virtualioje parodoje „Aš iš savo žemės nė žingsnio“ (38 skyrius). Rotatoriumi spausdintame tekste trūkstamos diakritikos sunormintos; sakinių struktūra ir žodžiai palikti kaip originale („pravedami“, „priimdamas dėmesin“).

• Laikraštyje vietoj signatarų vardų parašyta tik „Parašai“ – konspiracijos sumetimais pavardės ir slapyvardžiai neskelbti.

• „Laisvės varpas“ – A apygardos (vėliau Dainavos) štabo leidinys; Kazimieraitis buvo vienas jo redaktorių.

• Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas (VLIK) – 1943 m. įkurta rezistencijos organizacija, karo pabaigoje veikusi Vakaruose.

Iššifravo ir išvertė kazimieraitis.lt, 2026 (lietuvių → anglų k.). Šaltinis: Lietuvos ypatingasis archyvas, Laikraštis „Laisvės varpas“, 1946 m. gegužės 5 d., Nr. 6 (8) (LGGRTC virtuali paroda). Neaiškiai įskaitomos vietos pažymėtos [laužtiniuose skliaustuose] arba (?).